

Livet i Kristus

I november 2005 besøgte pavens husprædikant, p. Raniero Cantalamessa, Danmark, og ved samme lejlighed udkom hans bog "Livet i Kristus",¹ som rummer en gennemgang af Romerbrevet. I denne artikel anmeldes bogen.

Af Jacob Thomsen

Som bekendt findes der utallige karikerende vittigheder om de katolske ordeners særpræg. Således også om dominikanernes og franciskanernes prædikenstil. Det hedder om de to tiggermunkeordeners veltalenhed, at når en dominikaner træder op på en prædikestol, ved end ikke Vorherre, hvad han vil sige. Men når en franciskaner efter sin prædiken går ned fra prædikestolen, ved end ikke han selv, hvad han har sagt ...

Bogen, der her skal omtales, er skrevet af en franciskaner, der ikke lader sig forlede af sin veltalenhed til at levere ustyrede associationsforløb. Tankegangen er tværtimod fastholdt som et gennemtænkt hele, så at vittigheden om franciskanernes usammenhængende tankestrøm ikke bekræftes af p. Raniero Cantalamessa. Han er franciskaner af den strenge observans kapucinerne. De er bl.a. kendt for i deres kirkekrypt på Roms rigeste strøggade *Via Veneto* at vise en stiltiende, men tankevækkende protest imod de dyreste og fineste luksusbutikker omkring kirken. I krypten er der nemlig gemt hundredvis af munkenes kranier og skeletdele fra flere århundreder. Lidt makabert, javel, men en ganske virkningsfuld indskærpelse af dødens realitet: *Memento mori!*²

Kapucinerordenen er stiftet 1525 og tæller nu 14.000 munkebrødre ud over hele jorden. Men p. Cantalamessa hører ikke just til dem, der går tolv af på dusinet. Han har været teologisk professor i Milano, inden han i 1975 indtrådte i kapucinerordenen. I de sidste mange år har han været den afdøde pave Johannes Paul II's personlige prædikant (en sådan har paver haft i over 450 år), og nu fortsætter han i samme stilling for pave Benedikt XVI. Han har prædikeret i kirker over hele verden, sidst her i Danmark i november 2005. I den anledning har forlaget Mediacellen udgivet Cantalamessas 265 sider store bog med titlen "Livet i Kristus".

---

¹ Forlaget Mediacellen, Karlslunde Strandkirke. 265 sider. 225 kroner. Fås i Stenobutikken.

² Latin: Husk på, at du skal dø

Bogens undertitel er bemærkelsesværdig: "En pilgrimsvandring gennem Romerbrevet". Nu er dette brev i Ny Testamente både det længste og måske også det sværeste af alle brevene på grund af dets dybe teologiske indhold. Men denne bog er ikke som så mange andre studier i Romerbrevet en tør kommentar, kapitel for kapitel og vers for vers. Cantalamessa samler tankerne emnemæssigt, f.eks. i de to første kapitler:

"Elsket af Gud" og "Alle har syndet" (hvert med 3-4 tematiske underafsnit). Det svarer til, at bogens undertitel er "pilgrimsvandring". Bogen er en række meditationer over Romerbrevets emner med tyngdepunkt i bogens titel: "Livet i Kristus".

Denne indgang til teksten er meget frugtbar, når man tænker på århundreders teologiske stridigheder om Romerbrevets tekst, især kapitel 3 om retfærdiggørelse ved tro uden "lovgerninger". Nyere forskning har – som det f.eks. står refereret i Gads Danske Bibelleksikon – ofte advaret imod at identificere Paulus's retfærdiggørelseslære med Luthers. Nu om stunder ser man ikke sjældent en understregning af de modsætninger, der er mellem de to opfattelser af retfærdiggørelse. Luther sætter retfærdiggørelse ved tro som modsætning til gode gerninger som frelsesvej. Hos Paulus tales der dog kun om "lovgerninger" som modsætning til tro i retfærdiggørelsen. Dermed er brodden taget af det dilemma, Luther så mellem Paulus og Jakobsbrevets ord: "Mennesket bliver gjort retfærdigt af gerninger og ikke af tro alene".³ Det gik endda så vidt, at Luther udlovede sin elskede doktorhat som præmie til den, der kunne forene de to steder i Romerbrevet og Jakobsbrevet. Ikke helt få forskere i nutiden kunne gøre retskrav gældende på Luthers doktorhat.

Dette gælder også Cantalamessa, hvis meditationer over Romerbrevet er i pagt med megen nytestamentlig forskning i nutiden. Det er "livet" og "pilgrimsvandringen", der er nøglebegreber i både titlerne og i selve teksten, ikke teologiske kontroverser. Derfor har en kendt luthersk sognepræst også kunnet anbefale bogen varmt i et forord og udnævnt den til en af "de ti bedste bøger", han overhovedet har læst; han bruger stærke ord om bogens kvaliteter: "enorm viden", "vidunderlig læsning" og "en guldgrube". Den, der har læst bogen, vil næppe finde ordene overdrevne.

I den forbindelse er det rimeligt at fremhæve kapitel 10 som et godt eksempel på bogens metode. Titlen på dette kapitel er: "Lad kærligheden være oprigtig". Her gives der et lille bidrag til at løse den reformatoriske konflikt om Romerbrevet. Cantalamessa skriver:

Romerbrevets grundlæggende lære ligger ikke så meget i de forskellige ting, som præsenteres, men i den *rækkefølge*, hvori de fremføres. Apostlen beskæftiger sig ikke først med den kristnes *pligter* (barmhjertighed, ydmyghed, tjenersind osv.) og så med *nåden* – næsten som om den var en følge af det første. Tværtimod taler han først om retfærdiggørelsen og nåden og først derefter om de forpligtigelser, som det medfører. "Vi går ikke fra dyd til tro", siger Gregor den Store,⁴ "men fra tro til dyd".

Dette tekstafsnit er karakteristisk for Cantalamessa: Først analyseres selve bibelteksten. I dette tilfælde er begrebernes rækkefølge det interessante, at Paulus først taler om nåden og derefter om vort svar på nådens tilbud. Cantalamessa understøtter gerne sin tolkning med et citat fra en af kirkefædrene, her Gregor den Store.

Næste tekstafsnit i kapitel 10 er så forfatterens uddybning med egne ord af tekstens pointe, de to faser:

Når vi går fra første til anden del af Romerbrevet, fra *kerygma* (budskab) til *parenesis* (*formaning*), sker der et skift i både stil og litterær genre. "Så formaner jeg jer, brødre, ved Guds barmhjertighed," sådan begynder kapitel tolv. Vi går fra dét, som Gud har gjort "for os", til dét, som han ønsker at gøre "med os". Vi ved, at "Han, som skabte os uden os, vil ikke frelse

³ Jak 2,24

⁴ Omkr. 540 – 604, pave 590 – 604

os uden os".⁵ [...] Apostlen lærer os, at vi ikke må begynde med efterlignelse, men med tro (og vi er taknemlige for at Luther mindede os om dette). Men han lærer os også, at vi ikke må stoppe ved "troen alene", for "efterligning" (gode gerninger) må følge efter som det eneste ægte og sande udtryk for vores samklang og taknemlighed, og som et sandt og fuldstændigt udtryk for troen selv. "Hvis vi virkelig elsker," siger Augustin, "vil vi efterligne. Faktisk kan vi ikke give en bedre frugt af vores kærlighed i bytte end dét at efterligne".

Hele dét 10. kapitel, som vi nu har givet prøver på, munder ud i et svar på kapitlets titel: "Lad kærligheden være oprigtig".⁶ Al oprigtig kærlighed er aktiv og ivrig, aldrig passiv, for det er kærlighedens død. Enhver, der har været forelsket, véd, at man i den tilstand nok kan handle uovervejjet, men aldrig kan være passiv. Guds kærlighed er altid aktiv og kalder os bestandig til også at være aktive i vor kærlighed.

Kapitlet munder ud i en bøn, der er hentet fra den særlige messe, der læses for at bede om kærlighed:⁷

"Fader, sæt vore hjerter i brand med din kærligheds And, så vi må tænke og handle i overensstemmelse med din vilje og elske dig i vore brødre og søstre med hjertets oprigtighed. I Kristus vor Herre."

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

---

⁵ Augustin, prædiken 169

⁶ Rom 12,9

⁷ Missale Romanum, 3. udg., Messer og bønner for forskellige anliggender, nr. 40